

САНА ОЛОХ

Хаймат
1981 снл атынын
15 күнүттөн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 89 (5913)

1983 снл. От ыйын 28 күнү
ЧЭППИЗ

Сыаната
2 харчы.

1983 снл атырдыах ыйын 1 күнүттэн балабан ыйын 1 күнүгэр диэри
сүөһү аһылыгын соботуопкалааһынга республика үрдүнэн
УДАРНАЙ ЫЙ БИЛЛЭРИЛИННЭ

Оттооһунга оройуонга биллэриллит 2 охсуулаах декада бүтэһик күннэригэр
ХОДУНАБА — ҮЛЭ МУНУТУУР ТЭТИМИН!

БАРЫ КҮҮСПҮТҮН ТҮМҮӨБҮН

Оройуон интеллигенциятын, пенсионердарын, уопускалаахтар
уонна үөрэнээччи ыччат представителларын **ЫҢЫРЫЛАРА**

Бу күнүгэр общественнай сүөһүгэ үрдүк хаа-
чыстыбалаах дэргэй аһылыгы бэлэмниир иһин
оттооһунга үлэ республика үрдүнэн киэҥник тэни-
лэр. Үлэ бу фронна бүгүн дойду Аска-үөлгө про-
дяматын олоххо киллэрин иһин охсуһуу миники
ирбэһигэр кубулуйда, норуот бүтүгүнүн хаан,
туу дьаалаатынан буолла.

Оройуонга быһыл от балаачча үчүгөйдик үүмү-
тэ, оттооһунга күндүлэ усулуобуйата ураты та-
һаастаах буолбутун үрдүнэн, ходуһага үлэ тэти-
лэ улахан бытаан. Онон мантан хаалбыт кэмнэ
оройуон хас биридди олохтооҕо оттооһунга кыт-
тыра, быһылгы күөк быһаантан мунутуурдук сом-
субара уһуллукчу улахан суолталанна. Ким тугу
улаанириттан, пенсиялаабыттан эбэтэр уопускалаа

А. С. Бродников, поэт, Саха АССР өскулэ-
тын үтүөлээх учуутала, ССРС суруйааччы-
ларын сөһүн чилиэнэ.

Е. Н. Дытин, пенсионер, Чурапчы сэлэн-
нэтин бочуоттаах гражданина, «Бочуот Зна-
га» орден кавалера.

Н. Е. Макаров, Муома оройуонунаабы «Ин-
дигир уоттара» хаһыат редактора.

сылдыарыттан тутулуга суох уопсай дьаалаах күү-
сэ кыайарынан, бэйэни патриотической изиин то-
лорон оттооһунга кыттыра булгуччу декада буолла.
Итинник санаанан салайтаран уонна ССКП обко-
мун, Саха АССР Министрдарын Советын, үлэ кол-
лективтарын, научнай уонна айар интеллигенция
представителларын ыңырыларын өйөөн биһиги,
ходуһага киирэрбэ, төһө кыалларынан элбэх оту
соботуопкалаан совхозтарга туттарарга быһаарын-
ныбыт. Итинни соруктанан туран оройуон бары
пенсионердарын, уопускалаа сылдыаччыларын,
студеннарын, дьыа-хаһаайкаларын, оройуон терри-
ториятыгар быстах да кэлэн олорооччулары об-
щественнай сүөһү аһылыгын бэлэмнээһингэ кыт-
таргы ыңырабыт.

П. В. Шестаков, Минскейдээһи норуот ха-
һаайыстыбатын институтун преподавателя.

Д. М. Неустров, хада инженерэ, Ааллаах
Ууһунэри шахта маастара.

Е. Д. Захарова, ЫБСЛКС райкомун секто-
рын сөбүдиссэйэ.

Н. И. Яковлев, Хабаровскайдаагы политех-
нической институт студента.

ССКП райкомун бюрота
оройуон интеллигенция-
тын, пенсионердарын,
уопускалаахтар уонна
үөрэнээччи ыччат пред-

ССКП райкомугар

ставителларын общест-
веннай сүөһү аһылыгын
бэлэмнээһингэ кыттыра
ыңырыларын биһирээ-

тэ уонна бары сыахтаа-
бы маннайгы сүбүөх
партийнай тэрилтэлэри,
сельсоветтары, комсо-

ОПЕРАТИВНАЙ ШТАБКА

һөн 12 тонна үчүгэй хаа-
чыстыбалаах оту бэлэм-
нээн былааньы аһарда.
Кинээсетэ дирекцията
эмиз бастайааннай үлэ-
лир эвенотугар күр-
гүөмнээх көмөнү тэрийэн
10 тонна оттонно. СПТУ
коллектива 11 киһилээх
эвенотун 18 тонна прес-
сэммит оту бэлэмнээтэ.
Ити курдук, суут-силлэ-
тэйа органинара, ЫБСЛКС
райкома, десхоз былаан-
наах соруудахтарын толо-
рууга балаачча хамсааһы-
ны онордулар.

Сельскэй Советтар би-
линни турутууна 795
тонна оту соботуопкалаан
совхозтарга туттардылар.
Общественность көмөтүн
тэрийиһэ сельсоветтар-
тан одьулууннар 118 тон-
на, хоптохтор 120 тон-
на, чурапчылар 70 тонна

оту соботуопкалаан ор-
дук көрдөрүүлэри ситис-
тилэр.

Ол эрэри «Икутмели-
сводстрой» учаастага от
үлэтигэр баччааһа диэ-
ри бири да киһини та-
һаарбышка олоһор. «Сель-
хозхимия» холбоһук күр-
гүөмнээх тахсылы тэ-
рийбэтэ. Олох-дьаһах
өнгөтүһүн хааччыһыа,
дьыа-уот уонна комму-
нальнай хаһаайыстыба
производственной управ-
лениялара «Икутсель-
хозэнерго» коллектива от
үлэтигэр бастайааннай
эвеноттары олус хойута-
тан таһаардылар.

Оперативнай штаб об-
щественнай сүөһү аһы-
лыгын бэлэмнээһингэ
общественность бүтүгүнэ
кыттыгытын тэрийиһэ
ССКП уобаластаагы ко-

мольскай тэрилтэлэри,
профкомнары бу баччы-
ны киэҥник өйөөһүнү
тэрийтэллэригэр эбэһи-
лээстэтэ.

митетын, Саха АССР
Министрдарын Советын,
үлэ коллективтарын, на-
учнай уонна айар интел-
лигенция представителла-
рын, шэфтээх предприя-
тиелар уонна тэрилтэлэр
ыңырыларын өйөөһүнү
киэҥник тэрийэн шэф-
тээхтэр оттооһунга бы-
лааннарын атырдыах
ыйын 10 күнүгэр диэри
тодороллорун ситиһэргэ
соруктары туруорда. От-
тооһунга общественность
бүгүнүгүтэ кыттыгытын
тэрийэргэ, үлэттэн ордор
биримэһи мунутуурдук
туһанан хас биридди ки-
һи 2-лин центнертэн итэ-
дэһа суох оту соботуоп-
калааһыннаа хааччыларга
бирдиди тэрилтэлэригэр
соруудахтар тирдилини-
лэр. Кураан күннэри бат-
таһа, кэбиһиһи күр-
гүөмнээхтик тэрийэргэ
соруутар туруордуула-
лар.

ЫҢЫРЫЫГА ЭППИЭТТЭЭН

ССКП уобаластаагы ко-
митетын уонна респуб-
лика правительствотын,
общественнай сүөһү аһы-
лыгын соботуопкалаа-
һынга таһаарбыт ыңы-
рыларын «Мындааһа-
һы» совхоз рабочайдара
дьааланан өйүүргэ бы-
һаарыналлар.

Итинник патриотичес-
кай хардыһы «Хайыр-
дас» комсомольскай ыч-
чат ферма коллектива
бир бастаһынан оһордо.
Ол курдук, сыйылык үлэ-
һиттарын бу күнүгэрэ
буһбут мунуһахтарыгар
хас биридди сүөһү ии-
тээчи тустаах үлэтин
быһыһтар оттоон, 250 кг
итэдэһа суох дороххой
аһылыгы бэлэмнээн, сов-
хозтарыгар туттарарга
быһаарыннылар. Ону кө-
бүлээччилэринэн ферма
наставнига А. Т. Егорова,
группкомсорг Николай Во-
сиков буоллулар.

Рабочай дьен тыллара
дьаалааттан араксыбат —
хотуурдара хайыы-үйэ
ходуһага уйгу-быһаан
ырыатын тардар.
С. ПОПОВ,
хаймат общ. корр.

КУОТАЛААХ ЗВЕНОЛААР «ДНЕВНИКТЭРЭ»

(ОТ ЫЙЫН 25 КҮНҮНЭЭБИ ТУРУТУНАН)

Совхозтар, звенолар	Отчут ахсаана	Кэбиһа (тонна)	Бир күнүгэ (тонна)
---------------------	------------------	-------------------	--------------------------

ГРАФИККА КИИРДИЛЭР

КОЛИМ МЕХАНИЗАЦИЯЛААХ ЗВЕНОЛАРТАН			
Субуруускай			
Соловьев П. П.	6	271	45,2
Картузов Г. Н.	6	213	35
«Мындааһаһы»			
Николаев М. Д.	7	290	41,4
Гермогенов Г. К.	7	275	39

МЕХАНИЗИРОВАННАЙ АҢАРДААХ ЗВЕНОЛАРТАН

Субуруускай			
Козлов Н. И.	10	107	10,7
«Мындааһаһы»			
Гермогенов К. Д.	10	134	13,4

КӨЛӨ-ИЛИИ ЗВЕНОЛАРЫТТАН

Субуруускай			
Седалищев В. П. II	10	155	15,5
Захаров С. Н.	10	77	7,7
Карл Маркс			
Местников М. М.	12	113	9,4
Шеломов И. П.	12	108	9,0
Константинов Д. Е.	12	99	8,2
Михайлов П. П.	11	73	6,6
«Чурапчы»			
Трофимов Д. Д.	12	93	7,7
«Мындааһаһы»			
Гермогенов Д. М.	12	73	6,6

ИЛИИ ЗВЕНОЛАРЫТТАН

«Чурапчы»			
Сидцев И. П.	12	50	4,0
Кузьмин П. А.	10	22	2,2
Решетников П. Х.	10	15	1,5
«Мындааһаһы»			
Собкин Г. И.	12	40	3,3

ХААЛАҢ ИҢЭЛЛЭР

КОЛИМ МЕХАНИЗАЦИЯЛААХ ЗВЕНОЛАРТАН			
Субуруускай			
Захаров Е. С.	6	80	13,3
Эрилик Эриетини			
Лукин Д. К.	6	42	7

МЕХАНИЗИРОВАННАЙ АҢАРДААХ ЗВЕНОЛАРТАН

«Чурапчы»			
Макаров П. С.	12	20	1,6
Эрилик Эриетини			
Посельская К. Н.	16	42	2,6
Давыдов И. Е.	13	40	3,0

КӨЛӨ-ИЛИИ ЗВЕНОЛАРЫТТАН

Карл Маркс			
Крюков Е. Г.	12	8	0,8
«Чурапчы»			
Дьячковский Е. Е.	12	12	1,0

Тыа хаһаайыстыбатын управленига.

ОТТООХУН — ХАС БИИРДИИБИТ ДЬЫАЛАТА

САРСЫАРДА ЭРДЭЛЭЭН КИЭНЭ ХОЙУТААН

Рабочай трибуна

Бийиги, Субуруускай былааннаахтык сыйдан сарсыарда эрдэлээн кийнэ хойутаан. Бийиги, Субуруускай былааннаахтык сыйдан сарсыарда эрдэлээн кийнэ хойутаан.

Бийиги, Субуруускай былааннаахтык сыйдан сарсыарда эрдэлээн кийнэ хойутаан. Бийиги, Субуруускай былааннаахтык сыйдан сарсыарда эрдэлээн кийнэ хойутаан.

Бийиги, Субуруускай былааннаахтык сыйдан сарсыарда эрдэлээн кийнэ хойутаан. Бийиги, Субуруускай былааннаахтык сыйдан сарсыарда эрдэлээн кийнэ хойутаан.

Бийиги, Субуруускай былааннаахтык сыйдан сарсыарда эрдэлээн кийнэ хойутаан. Бийиги, Субуруускай былааннаахтык сыйдан сарсыарда эрдэлээн кийнэ хойутаан.

СҮӨНҮГЭ КИМ ТӨНӨ АНЫЛЫГЫ БЭЛЭМНЭЭТЭ

(ОТ ҮЙН 27 КҮНҮНЭЭНИ ТҮРҮГҮНЭН)

Совхозтар, отделениелар	Үлэит аксаана	Охуу (гектар)	Көбүнч (тонна)	От мөңг кэте (тонна)
Карл Маркс	672	6657	2257	74
Одзулуун	269	2304	679,5	74
Мугудай	218	2941	787,8	—
Бодсы	185	1411	789,7	—
Субуруускай	244	2020	1282	—
Халын	137	820	442	—
Болтоно	107	1200	840	—
Эрикэн Эрстини	661	5502	1651	28
Хиторо	233	1812	624	23
Надвар	124	1105	367	—
Хайхсыт	155	1546	329	—
Чапыр	144	1249	331	—
«Чурапчы»	448	2977	1431	—
Сылан	242	1470	705	—
Нимэни	116	1033	425	—
Арыялаах	90	465	301	—
«Миндабай»	297	2976	1954,5	—
Болугур	189	1670	1292,5	—
Соловьев	98	1300	662	—
Орой, үрдүнэн	2322	20132	8575,5	102

От хомуур садалам... Ити ким, устата кун... дымл туран бизрэн, от... табыгастаах... усууубуйа үсөнзобитин... үрдүни ходоуна үлэ... хамнытын тэтике ыраа... ситата суох бол... Гүлбактан лаппа хаа... лаң иһар эвонлар ах... санинра билигин да эл... бөх.

БУ СИРИ ТАПТААБЫТ ДЬОННОР

(Репортан)

Харак ыларан тухары хойуу бодот бугулар ба... чыгыраабыттар. Бу—«Чу... раччы» совхоз Сылан... ннааы отделениетын То... лосон дини сира, Манна... Р. Н. Дьячковский сала... йачтылаах 3 кийнээх... ндыаастар эвонлара... оттуур. Кийнээр эвон... теринэн үлэзобиттөрө... үһү сайына буолла. Хо... дубаларын бийлээрэ бу... тейдэбиттэр. Былырын... минеральнай уоурудуу... кийлэртэрэнэр ходоу... лара беркэ үүмүгтэ үһү.

— Ходоуна улахан ту... балаах уоурудуу баар... бит. Бийиги урут сүөһү... өлүө дини хайа сата... ырынан туһамат буола... сатыырбыт. Бийиги уо... урудуу кийлэриллибит... буоллар, бу ходоуна кийи... кийиан кэспэт хойуу от... тонус ага—дизин көспир... Е. А. Макаров. Егор Афа... нсеевич идэтинэн то... корь. Эвон «виэниэрэ... Николай Захарович Ма...

каров уонна Давыд Нико... леевич Дьячковский саа... тарын тухары тимир кө... лө төһүнөн тутан үлэни... үлэзобит агай дьом. Ме... ханизатор ндыраастар... сүбэлэрин холбоон бука... тын ыһыллан хаалбыт... йассины өрөмүөннээн... стилиннэрэн үлэлэтэ... сымдааллар.

— Былааммыт 100 тон... на от. Балаан ыйытар... бүтүрдэбит дэһэбит. Хо... дунабыт үүнүүтэ соччо... бордэ суох да, сирийэн... хоруйан булар ийибит. Бу... лаахпытна да табыл... лар буоллара дин.—П. М. Дьяконов сэйэргинер. Петр Михайлович кийианан... убаһа аһатар. 1982 сыл... үүмүгүнэн түһүт убаһа... ларын 100 бырыһыан... тыннаахтык итэн уба... нанан бириэнибэлэммитэ. Ааспыт кийиан 70 убаһа... ны аһаппыт, эмнэ бер... ларын тыннаахтык сым... таһаарбыт.

Кырдыаастар кийи... нын боры бастайааннай... үлэзобиттэр. Кочегар... дымалар, рабочайдыл... лар. Үлэлэрин быһыыгар... ыраабыл, атырдыах... ынах ыыр олоппос, во... локуша, о. д. а. тыз ха... хаайыстыбатын үлэтигэр... туттуллар тэриллэри... онороллор. Уруккута... бодуогунуунок Дмитрий... Федорович Никитин со... дотох бэйэтэ 100 кыраа... былы онгон отделе... те туттарбыт. Бийата... аһан даһаны си-дүгээр... бодотот дьон.

— Трактор уларсыбак... лалар кэбйинибит ха... лары тынна—дэһэллэр... ндыраастар.

— Совхозпут директора... кун ахсын кэрэктэ сым... дор, бодонно агитбригада... талан барыта. Соҕоох... туу тарбаһан моой от... тообуппун буоллар, ким... бийнэха таарыйа этэй? Бийгэ сымдан үлэлиир...

гэ да көхтөөх. Онон зве... нога үлэлиир эргиччи... барыстаах,— кырдыа а с... отчуттар коллективинан... үлэзобитин итинэн да... атын ордуқтааһын туһу... нан көспиллэр.

Кэспитинэн бүтээт... кырдыаастар кыраабыл... ларын үрдүгэр түһэн... үлэзобитинэн бардылар.

Бу саас ылан күүстээх... үлэттэн уурайбыт кыр... дыаас дьон ыарытыһал... лара, сыйаһаллара-элэ... йэллэрэ да ханна бараах... тый?! Ол эрэри, бэйэ... лэрэ этэллэринин, эдэр... кээн саастарын, күөгэйэр... күүнэрин аһарбыт ходо... баларыгар күүстөрө төһө... кыйарынан дуоһуйа... үлэзобиттеринэ сүргэлэ... рэ ордух көтөүллэр, тап... таллаах Ийэ сырдарэ туп... са, кийкэйэ турарыгар... уйгу-байылыат олохтоно... ругар аһабыт дьылдала... рынан, үлүннэһэн үлэли... сымдар күүнэринэн сэ... мейдик кизин тутталлар.

М. МИХАЙЛОВА.

ОТУ ТУРБАЛААН КУУРДУУ

Специалист сүбэтэ

Ардахха баттаныт 25—30 бырыһыан сиктээх оту сытыппакка уонна уматпакка хаачыстыба... тынан үһүс кылааска сөн... түбөһөр гына дьөлөстөөх... РТ-180 турбалаан... кэбйээр этинин РСФСР... үтүөлээх рационализатор... «Өктөм» совхоз меха... низатора В. Н. Исаков... түөрт сыллаахтыа сайын... бэйэтин эвонотугар сити... билээхтик боруобалаан... турар. Кэлин былиннээх... рационализатордунан ит... чарай оту бэйэтин итин... тинэн ситири куурдар... ндыманы аһаппыт ССРС... сарганы айылыта уонна... айылыта государстванан... көмүскэттэн 917776 нүө... мөрдөөх авторскай сиб... билиэтибэ ылбыһыт.

Сана ныймада дьөлө... дөстөөх РТ-180 турба оп... ттар «спираль эркиннээх... турба туттуллар уонна... турбалар кэбйинилээхөх... о туоратынан итнэри...

уулдар балаһыанналар... керүдүлүүттөрө. Билиг... нн кэинэ промышлен... ностэ спираль эркиннээх... турбалары онгон та... һаарбатынан сибдөстөн... бийиги усулуобуйабыт... тар бу ныйманы судур... туттан туһанылааха сөн.

РТ-180 бинтор итинтэн... арыйа да суон мелнора... тивнай турбалары 3,5—3,8... метр уһуннаах гына бийр... өттүлэринэн. Бийыллар... уонна элбөк сириэни таа... хылыт кийнээхтөөн ба... рэйдиринэн тогурутуу 12... —20 мм диаметрилик гы... на дьөлө үүтүтүннлэр. Турба икки уһута 30—40... см уһуннаахтык дьөлө... үүтүтүннлүбүтөр. (I схе... ма).

Механизированнай... анардаах бинтор көлө... кини эвонотугар ардахха...

былааммыт оту кэбйи... сымдан дьөлөстөс үүт... тердөөх турбалары бийр... өскө (3 метр кэтиттээх, 5 метр уһуннаах от) 5... тэуукаттан итэҕэйэ суох... гына туора итнэри уу... руллар (II, III схемалар). Мыйыаха кэбйинилэр от... сити 30 бырыһыантан... үһэ таһаама суоктаах... от сактархай гына кэбй... кийнээхтөөх уонна тыа... ктер өттүнэн үрдүк... ыраа туора туруоруу... суохтаах. Ардах салгыы... түспүтүгүнэ 2—3 хонон... бидан кэбйиниллэбит от... сити аһа суоһа суох... буолардына турбалары... тракторунан сэрэһэн... өрөөн таһаарыллар... оруур кэинэ от дөһүнн... нийи турбалар итнэри... тэрэ арыны көпөр. Хос... томмут турбалары сал... гына туһанылааха сөн.

сүһүнүн I—II зоналар... тан итин салгыны уонна... сити таһаараннар от... салгыны умайытын про... цехын бытаардаллар, от... тон дьылкун туран бийр... дэһинэ олоочу тохтоло... лор. Ол эрэри от түгэ... рүттэн 10—20 см халы... ннаах мааста сии бийр... ситиһар, ити сүтүк от... маастаһын 3—5 бырыһыа... нын эрэ ылар.

Механизированнай... анардаах бинтор көлө... кини эвонотугар 30—40... устуука дьөлөстөөх... турбалар баар буоллаах... тарына эвон ардахха... былааммыт отун хаба... бадарар быһыылар кыах... таах! Оттон В. Н. Иса... ков стогообразователнин... кэбйингэ кини 1979 сыл... лааы рационализатор... сый этинитин үлэлиир... ордух. Турбалар сыла... лара уонна кийилэри... өгөстүү ороскуота бийр... ардаһаах сезонга хол... кутук сабылаллар. Дьө... лөстөөх турбаларынан... куурдуллубут оту бийр... куубун 80 килограммын... тутулуохтаах уонна н... һынын эбии аһылык өгө... нуутугар хото туттуохха... сөн.

В. СТЕПАНОВ,
ТХССНЧИ ОКНП
Хотугу сир наушай... конструкторскай... отделын... сәбиэдиһэйэ.

